

Bryssel, 15. kesäkuuta 2026
(OR. en)

10288/1/26
REV 1

ENV 689
CLIMA 313
AGRI 464
FORETS 90
ENER 378
TRANS 393
IND 396
SAN 458

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Vesiresilienssistrategia vuotta myöhemmin – tilannekatsaus ja jatkotoimet – Keskustelu

Liitteenä esitetään neuvoston (ympäristö) 25. kesäkuuta 2026 pidettävää istuntoa varten puheenjohtajavaltion tausta-asiakirja, jossa on ministereille osoitettuja asioita koskevia kysymyksiä.

Pysyvien edustajien komiteaa pyydetään panemaan merkille tausta-asiakirja ja kysymykset sekä toimittamaan ne neuvostolle.

Vesiresilienssistrategia vuotta myöhemmin – tilannekatsaus ja jatkotoimet**– Keskustelu –**

Komissio esitteli 4. kesäkuuta 2025 Euroopan vesiresilienssistrategian. Neuvosto pani strategian tyytyväisenä merkille 21. lokakuuta 2025 antamissaan päätelmissä. Strategialla vastataan kasvavaan huoleen veden niukkuudesta, kuivuuskausista, tulvista ja ilmastonmuutoksen yleisistä vaikutuksista vesivaroihin, ekosysteemeihin ja talouden aloihin. Se perustuu voimassa olevaan EU:n vesialan säännöstöön, johon kuuluvat muun muassa vesipuitedirektiivi, tulvadirektiivi ja yhdyskuntajätevesidirektiivi sekä EU:n strategia ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi. Se on myös linjassa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden ja vuoden 2040 ilmastotavoitteen kanssa ja vastaa kasvavaan näyttöön siitä, että veteen liittyvät riskit lisääntyvät kaikkialla unionissa. Useilla alueilla kuivuusjaksot ovat yleisempiä ja vakavampia, pohjavesien taso laskee ja maatalouden, teollisuuden ja kaupunkialueiden vedenkysyntä kasvaa. Samalla voimakkaat rankkasateet ja tulvat lisäävät infrastruktuuriin ja ekosysteemeihin kohdistuvaa painetta.

Strategian tavoitteena on vahvistaa vesiresilienssiä ennallistamalla ja suojelemalla veden kiertokulkua kokonaisuudessaan lähteestä mereen saakka panemalla tehokkaasti täytäntöön voimassa oleva EU:n vesialan lainsäädäntö, jotta voidaan paremmin selviytyä tulvista, kuivuudesta ja veden niukkuudesta. Siinä edistetään vesiälykkäitä käytäntöjä, vihreää infrastruktuuria ja toimenpiteitä saastumisen vähentämiseksi, mukaan lukien PFAS-aineiden kaltaiset haitalliset aineet juomavedessä. Strategian tarkoituksena on myös edistää vesiälykästä taloutta parantamalla vesitehokkuutta ja pyrkimällä vähentämään vedenkulutusta 10 prosentilla kaikkialla EU:ssa vuoteen 2030 mennessä samalla, kun nykyaikaistetaan infrastruktuuria, vähennetään vuotoja ja kannustetaan tekemään julkisia ja yksityisiä investointeja digitaalisiin ratkaisuihin. Lisäksi sillä pyritään varmistamaan puhtaan ja kohtuuhintaisen veden saatavuus lisäämällä yleistä tietoisuutta, tukemalla vastuullista veden hinnoittelua ja edistämällä koulutusta ja parhaiden käytäntöjen jakamista samalla, kun vahvistetaan EU:n globaalia johtoasemaa vesiresilienssin alalla kansainvälisen yhteistyön ja kumppanuuksien avulla.

Strategian hyväksymisestä on nyt kulunut vuosi, ja puheenjohtajavaltio ehdottaa, että saavutettua edistymistä arvioidaan ja tulevista toimista keskustellaan keskittyen erityisesti seuraaviin kolmeen aiheeseen, joita ministerien olisi käsiteltävä:

1. Vesiresilienssistrategiaa ja kansallista täytäntöönpanoa koskeva tilannekatsaus:

Euroopan vesiresilienssistrategian keskiössä on uuden sykäyksen antaminen **vesitehokkuutta** edistävälle EU:n toimille. Siinä asetetaan kunnianhimoiseksi tavoitteeksi vesitehokkuuden parantaminen 10 prosentilla vuoteen 2030 mennessä ja otetaan käyttöön vesitehokkuuden priorisoinnin periaate. Periaatetta selitetään tarkemmin vesitehokkuuden priorisointia koskevista ohjaavista periaatteista 4. kesäkuuta 2025 annetussa komission suosituksessa¹.

Euroopan ympäristökeskuksen ja Euroopan teemakeskuksen vuoden 2025 raportissa vesiresilientin Euroopan vedensäästö² todetaan, että **vedensäästöpotentiaali vaihtelee** EU:ssa **suuresti** alueittain ja aloittain, mutta vedenottoa on mahdollista vähentää merkittävästi. Vähennyksiä voitaisiin saada aikaan teknisillä ja operatiivisilla toimenpiteillä, joilla vähennetään hävikkiä ja vuotoja ja parannetaan vedenkäytön tehokkuutta sähköntuotannossa, maataloudessa, julkisessa vesihuollossa ja teollisuudessa. Alakohtainen vedensäästöpotentiaali on 27 jäsenvaltion EU:ssa arviolta 45–95 prosenttia energia-alalla (jäähdytysvoimalat), 5–20 prosenttia maataloudessa, 20–50 prosenttia julkisessa vesihuollossa ja 30–50 prosenttia teollisuudessa (ks. taulukko 1).

¹ https://environment.ec.europa.eu/publications/commission-recommendation-water-efficiency-first-guiding-principles_en

² <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/water-savings-for-a-water-resilient-europe>

Taulukko 1. Arvioitu vedensäästöpotentialiaali aloittain (EU27)

	Sähkö – jäähdytysvoimalat	Maatalous	Julkinen vesihuolto, ml. matkailu ja palvelut	Teollisuus	Muut (esim. kaivostoiminta, louhinta ja rakentaminen)
Vedenoton vuotuinen keskiarvo (2000– 2022) (miljoona m ³)	72 300	59 300	38 700	28 200	3 000
Vuotuinen vedenotto talouden aloittain prosentteina	36 %	29 %	19 %	14 %	2 %
Alan teoreettinen vedensäästöpotentialiaali (% alan vuotuisesta vedenotosta)	45–95 %	5–20 %	20–50 % (10–30 % matkailualalla)	30–50 %	Ei arvioitu tässä katsauksessa

Lähde: (Wolters et al., 2025), perustuu Euroopan ympäristökeskuksen vuoden 2024 tietoihin.

Tukeakseen suosituksen täytäntöönpanoa ja edistääkseen tavoitetta vesitehokkuuden lisäämisestä 10 prosentilla vuoteen 2030 mennessä komissio työskentelee tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden ja sidosryhmien kanssa erityisesti veden niukkuutta ja kuivuutta käsittelevän yhteisen täytäntöönpanostrategian työryhmän puitteissa laatiakseen **vesitehokkuustavoitteiden saavuttamista koskevan yhteisen menetelmän**, jossa otetaan huomioon alueelliset ja muut erot maiden, alueiden ja alojen välillä. Tämän toimintalinjan aikataulu ulottuu **vuoden 2026 viimeiselle neljännekselle**. Työryhmä on konsultin tuella kartoittanut noin 40 julkisten ja yksityisten aloitteiden menetelmää veteen liittyvien tavoitteiden asettamiseksi ja valitsee parhaillaan näistä menetelmistä tiettyjä elementtejä, jotka voivat yhdessä muodostaa perustan yhdelle tai useammalle eurooppalaiselle menetelmälle, jolla vahvistetaan tehokkuustavoitteet veden varastoinnille, siirrolle ja käytölle.

2. Digitalisaatio ja älykkäämpi vesihuolto

Vesiresilienssistrategian mukaan on tarkoitus laatia **vesialan digitalisointia koskeva EU:n laajuinen toimintasuunnitelma**. Tämän aloitteen tukemiseksi komissio käynnisti äskettäin kannanottopyynnön, joka sulkeutuu 24. kesäkuuta 2026.³ Jäsenvaltioita ja muita sidosryhmiä on kehoitettu esittämään näkemyksiään ja ehdotuksiaan.

Vesialan digitaalisella toimintasuunnitelmalla pyritään vähentämään Euroopan vesihuoltojärjestelmien pirstaleisuutta edistämällä laajempaa digitaalista integrointia ja koordinoitua veden kiertokulussa ja eri hallintotasojen välillä. Sillä luodaan edellytykset paremmalle datan jakamiselle ja digitaalisille ratkaisuille ja pyritään näin parantamaan tehokkuutta, vähentämään hallinnollista raskautta, lujittamaan vesialan riskinsietokykyä ja tukemaan vesitehokkuuden priorisoinnin periaatteen tehokasta täytäntöönpanoa.

Tulevassa toimintasuunnitelmassa keskitytään vesialan erityishaasteisiin, ja se sisältää **kaksi pääpilaria**: i) edistetään digitaalisten ratkaisujen käyttöönottoa tarjoamalla rahoitusta ja jakamalla tietoa digitaalisen osaamisen kehittämiseksi ja teknologian siirron edistämiseksi vesialalla; ja ii) tuetaan vesidatan jakamista edistämällä kansallisten dataportaalien kehittämistä, jotta data ei ole enää hajallaan vaan on helposti löydettävissä, maksutta saatavilla, yhteentoimivaa ja uudelleenkäytettävissä avointa dataa koskevan direktiivin vaatimusten mukaisesti. Toimintasuunnitelma on osa komission vuoden 2026 työohjelmaa.⁴ Se asettuu vihreän ja digitaalisen siirtymän risteyskohtaan ja tukee suoraan kilpailukykykompassin⁵ tavoitteita turvaamalla osaltaan resurssien saatavuuden useilla aloilla.

³ [Komissio pyytää palautetta vesialan digitaalisesta toimintasuunnitelmasta – Ympäristö](https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/strategy-documents/commission-work-programme/commission-work-programme-2026_en)

⁴ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/strategy-documents/commission-work-programme/commission-work-programme-2026_en

⁵ https://commission.europa.eu/topics/competitiveness/competitiveness-compass_en

Toimintasuunnitelma **perustuu** seuraaviin: i) tekoälyn soveltamisstrategia⁶ ja tekoälyn maanosa -toimintasuunnitelma⁷, joilla pyritään helpottamaan tekoälyn käyttöönottoa ennakoivaa kunnossapitoa ja reaaliaikaista seuranta varten ja ii) dataunionistrategia⁸, jolla tuetaan vesidatan jakamista edistämällä kansallisten dataportaalien kehittämistä, jotta data ei ole enää hajallaan vaan on helposti löydettävissä, vapaasti saatavilla, yhteentoimivaa ja uudelleenkäytettävissä avointa dataa koskevan direktiivin⁹ vaatimusten mukaisesti.

3. Rahoituksen mobilisointi vesiresilienssistrategiaa varten

EU:n koheesiopolitiikan väliarvioinnissa¹⁰ otettiin käyttöön enemmän joustomahdollisuuksia, jotta jäsenvaltiot voivat kohdentaa uudelleen vuosien 2021–2027 varoja strategiaan painopisteisiin, joista yksi tärkeimmistä on vesiresilienssi, ja hyötyä ennennäkemättömän kattavasta kannustinpaketista. Tämän ansiosta **16 jäsenvaltiossa kohdennettiin uudelleen 3,1 miljardia euroa**, joista suurin osa osoitettiin **jätevesi- ja juomavesi-infrastruktuurin rakentamiseen tai parantamiseen sekä vesiresilienssin ja kestävä vesivarojen hallinnan parantamiseen**. Suunniteltuihin investointeihin kuuluu myös **uusien varastointijärjestelmien** ja vesijärjestelmien **yhteenliitännöiden** kehittäminen, vesiekosysteemien suojeleminen ja ympäristöarvoltaan merkittävien alueiden **ennallistaminen**. Ne käsittävät myös **varhaisvaroitusjärjestelmät tulvien** ehkäisemiseksi sekä vesihuollon **tehostamisen digitalisaation**, automaation ja optimoinnin **avulla**.

Myös **EIP:n 15 miljardin euron vesiohjelma** etenee suunnitellusti, ja EIP:n vesineuvonnan keskitetty **kestävyyttä vesialalla edistävä neuvontapalvelu** on täysin toimintavalmis ja voi tukea valmiuksien kehittämisessä ja hankejatkumon hankkeiden toteuttamisessa.

⁶ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/apply-ai>

⁷ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/ai-continent-action-plan>

⁸ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/data-union>

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L1024>

¹⁰ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_26_710

Komissio toteaa, että vesiresilienssiohjelmalle on tärkeää saada yksityistä rahoitusta, ja valmistelee **vesiresilienssi-investointien edistämisvälineen** käyttöönottoa. Sen avulla toteutetaan 20 innovatiivista pilottihanketta, jotka koskevat luonnollista vedenpidätystä ja vesitehokkuutta. Edistämisväline tuo yhteen paikalliset vesialan investoijat, ratkaisujen tarjoajat ja ongelmista kärsivät tahot, ja sen tavoitteena on innostaa samankaltaiseen toimintaan kaikkialla EU:ssa.

Kysymykset ministereille

Puheenjohtajavaltio pyytää ministereitä pohtimaan seuraavia kysymyksiä:

1. Nyt kun Euroopan vesiresilienssistrategian hyväksymisestä on kulunut vuosi, mitä edistystä on saavutettu ja mitkä ovat kansallisen tason haasteet vesitehokkuuden edistämisessä? Millä tavoin voidaan tukea strategian tehokkaampaa täytäntöönpanoa tulevina vuosina?
2. Mitä hyviä käytäntöjä ja kokemuksia jäsenvaltioilla on jaettavanaan ja mitä EU-tason tukea odotatte tulevalta vesialan digitalisaatiota koskevalta toimintasuunnitelmalta, jotta voidaan nopeuttaa eri ratkaisujen, kuten älykkään vedenmittauksen, kaukokartoituksen tai digitaalisten kaksosten, käyttöönottoa vesiresilienssistrategian täytäntöönpanon tukemiseksi?
3. Miten saadaan liikkeelle enemmän yksityisiä investointeja ja hyödynnetään paremmin innovatiivisia rahoitusvälineitä vesiresilienssistrategian täytäntöönpanon nopeuttamiseksi ja varmistetaan samalla, että jäsenvaltioilla on tarvittavat edellytykset ja kannustimet kunnianhimoisten vesiresilienssihankkeiden kehittämiseen?